

Dato for høring: 27.10.2025, kl. 12.00

WWFs innspill for å opprettholde norsk global innsats for klima og miljø

Bærekraftig hav og marin forsøpling

Bistandsprogrammene for bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling og mikroplast må styrkes i tråd med økt etterspørsel etter finansiering på feltet, tilgang på investeringsklare prosjekter og i lys av den kritiske fasen plastforhandlingene er i. Regjeringens foreslåtte kutt vil ramme fattige kystsamfunn, undergrave det globale arbeidet for et rent hav og være alvorlig for Norges renommé som havnasjon.

Plastforurensing er et av verdens raskest voksende globale miljøproblemer. Plastkrisen truer verdens matfat, skaper helseproblemer, ødelegger naturen og forsterker ulikhet. Den rammer lavinntektsland mye hardere enn rike land. Globalt forekommer den største andelen dødsfall knyttet til plastforurensning i lav- og mellominntektsland, med luftforurensing knyttet til ukontrollert forbrenning av plast, forurensing av drikkevann og jordsmonn, og sykdomsutvikling i avfallsfyllinger som alvorlige trusler mot helse og livsgrunnlag spesielt for sårbare grupper i slumområder.

Den norske satsingen mot marin forsøpling har bidratt til svært gode resultater. En ekstern gjennomgang av programmet fra 2023, omtalt i [Norads Havrapport fra 2024](#), viser at programmet har bidratt til en betydelig reduksjon av plastforurensning. Den norske innsatsen har på få år hatt stor effekt langt ut over landene og prosjektene som programmet er investert i, blant annet gjennom en avgjørende rolle for utviklingen internasjonale rammeverk. Programmet har nå et bredt erfaringsgrunnlag fra pilotarbeidet og har utviklet viktige partnerskap med både norske og internasjonale aktører og kunnskapsmiljøer. Tilgangen på gode prosjekter og etterspørselen etter finansiering på feltet har aldri vært større, noe som gir gode muligheter for å få størst mulig fattigdoms- og miljøeffekt ut av hver bistandskrone.

I 2018 satte regjeringen Solberg av 1,6 milliarder kroner til bistandsprogrammet mot marin forsøpling og mikroplast ut 2024. Programmet har blitt videreført under regjeringen Støre, som forpliktet ytterligere én milliard under plastavtaleforhandlingene i Ottawa i april 2024. Satsingen har bred tverrpolitisk støtte på Stortinget og WWF mener at satsingen må styrkes heller enn å reduseres.

På samme post ligger regjeringens innsats for bærekraftig havforvaltning, et sentralt element i havnasjoners utvikling på naturens premisser. Dette er et område der Norge har et sterkt fagmiljø som kan bidra til kompetanseoverføring. Hav for Utvikling (HfU) spiller en viktig rolle i denne kompetanseoverføringen siden samarbeidet blir utformet i stor grad av mottagerlandene og dermed er skreddersydd til deres behov og etterspørsel.

Vi oppfordrer norske myndigheter til ikke å gi fra seg den globale lederrollen gjennom bistandskutt, men fokusere på det som har vært en suksessoppskrift: langsiktig bistand,

samarbeid med sivilsamfunn og en strategisk innsats der bistandsmidler blir fulgt av diplomatisk innsats for å få på plass bedre regelverk.

Budsjettforslag: Kap. 163, Post 71 Styrke bistandsprogrammene for bærekraftig havforvaltning og tiltak mot marin forsøpling og mikroplast + 100 mill.

Klimainvesteringsfondet

I behandlingen av Klimameldingen forpliktet regjeringen seg til å komme tilbake til Stortinget med en plan for opptrapping av Klimainvesteringsfondet fra 2026 til 2030 med sikte på en gradvis oppskalering av overføringene til fondet. I forslaget til budsjett for 2026 er bevilgningene derimot fortsatt holdt på samme nivå som i 2025: 250 millioner til risikokapital (Kap 165 Norfund post 71) og 750 millioner til kapitalpåfylling (Kap 165 post 91).

Klimainvesteringsfondet, som ligger under Nordfund, investerer primært i storskala fornybare energiprojekter, som sol- og vindparker, og i mindre kommersielle og industrielle muligheter, som solcelleanlegg på tak. Fondet prioriterer i dag åtte kjerneland: Sør-Afrika, India, Sri Lanka, Vietnam, Filippinene, Kambodsja, Indonesia og Bangladesh. Fondet har høy lønnsomhet på investeringene med en årlig avkastning siden oppstart i 2022 på 14,4 prosent (IRR) i investeringsvaluta, og har blitt en lønnsom og trygg pengeplassering.

Klimainvesteringsfondet er et viktig bidrag til Norges forpliktelse fra Parisavtalen om å bidra, sammen med andre industriland. I 2024 vedtok FNs klimakonferanse i Baku et globalt mål om å mobilisere 300 mrd. USD årlig frem mot 2035 i klimafinansiering. Det er bred partipolitisk enighet bak forslaget om å oppskalere Klimainvesteringsfondet. Lønnsomme investeringer bør ikke regnes inn som en del av bistandsbudsjettet på 1 prosent av BNI. Oppskaleringen av kapitalinnskuddet bør tas under strek og risikokapitalen bør nedjusteres siden fondet har vist stabil høy lønnsomhet.

Verbalforslag: Kapitalinnskudd til Klimainvesteringsfondet skal ikke regnes inn som en del av målet om 1% av BNI til bistand.

Budsjettforslag: Kapitalpåfylling Klimainvesteringsfondet Kap 165 post 91(eventuell ny kapittel og post som følge av verbalforslag) +9 milliarder (under strek)

Tapsavsetningen for Klimainvesteringsfondet (Kap165 Post 71) reduseres fra 25% på statsbudsjettet til null siden fondet har vist stabil lønnsomhet. - 250 millioner

Klimatilpasning

Under klimaforhandlingene i Glasgow i 2021 annonserte Norge en dobling av norsk klimafinansiering til 14 mrd. kroner årlig senest innen 2026. Innenfor dette målet skal støtten til klimatilpasning minst tredobles. For 2024 er Norges klimafinansiering beregnet til 18,7 mrd. kroner. Norsk klimafinansiering til klimatilpasning er beregnet til

2,9 mrd. kroner i 2024. Det er en nedgang fra 3,4 mrd. kroner i 2023. I budsjettet for 2026 står det at “Klimatilpasning er fortsatt en prioritet for regjeringen, men det vil bli krevende å nå tredoblingsmålet i 2026”.

Kap 163 post 70 Miljø og Klima er en av bevilgningene som bidrar til målet om finansiering av klimatilpasning. I budsjettet stadfester Regjeringen at de vil fortsette arbeidet for klimatilpasning og forebygging i tråd med strategien “Klima, sult og sårbarhet” fra 2021, og at Norge jobber for å støtte internasjonalt miljøsamarbeid og oppfølgingen av det globale Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold, ofte omtalt som Naturavtalen. Det foreslås en reduksjon på 300 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2025. Kapittel 163 foreslås samlet redusert med 350 millioner. Bevilgningene på dette kapittelet ligger nå på tilsvarende kronebeløp som i 2020, noe som etter inflasjonsjustering tilsvarer en reell og betydelig nedgang over tid i Norges globale innsats på miljøfeltet.

Klimatilpasning har koblinger til matsikkerhet, og må også ses i sammenheng med kap. 162 Næringsutvikling, matsystemer og fornybar energi. Et av målene for tildelingen er å bidra til økt klimarobusthet i matproduksjonen. Her foreslås det en reduksjon på 700 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2025.

Finansiering til internasjonalt klima- og naturarbeid vil bli hardt rammet av de globale kuttene i bistand. Ifølge en rapport som CMI har produsert for WWF (2025) forventes de fem viktigste bidragsyterne til klima- og miljøtiltak å kutte sine bistandsbudsjetter med 32 milliarder USD i 2026.

Klimaendringer rammer de fattigste landene hardest både rent geografisk og siden de har minst kapasitet til å håndtere konsekvensene av klimaendringene. I en situasjon der støtten til internasjonalt klima –og naturarbeid går ned må Norge klare å levere på målet som vi har satt for oss selv på finansiering til klimatilpasning og ikke gjennomføre kutt i budsjettposter som tar oss enda lenger fra å oppfylle våre forpliktelser.

Budsjettforslag: reversere kutt på 300 millioner under kap 163 post 70.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen sørge for at målet om å tredoble støtten til klimatilpasning satt i Glasgow i 2021 blir oppnådd i 2026.